

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КВ810-553-16-7
Дата: 16.1.01.2015 год.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№ 0101-155
1201
..... 2015 г.

ДО

Г-ЖА БОЙКА МАРИНСКА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С
НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
И ЖАЛБИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ
КЪМ 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш изх.№ ВКПВ-453-16-14/18.12.2014 г.

СТ А Н О В И Щ Е

Относно: *Законопроект за изменение и допълнение на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, № 454-01-21, внесен от народния представител Волен Сидеров и група народни представители на 27.10.2014 г.*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МАРИНСКА,

По представения на вниманието ни законопроект за изменение и допълнение на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (ЗПУГДВМС), № 454-01-21, внесен от народния представител Волен Сидеров и група народни представители, изразявам следното становище:

С предлаганото въвеждане на ограничение в чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУГДВМС за придобито основно образование, като условие за участие в референдум, се нарушава

основният конституционен принцип за равнопоставеност на гражданите пред закона, установен в чл. 6 от Конституцията на Република България (КРБ), и прокламиран във чл. 1 от Всеобщата декларация за правата на човека и чл. 14 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

Чрез въвеждането на забрана, основаваща се на образователен ценз, гражданите се поставят в неравностойно положение в зависимост от степента на тяхното образование. По този начин на част от тях се отнема правото им, установено в чл. 42 от КРБ за участие в допитвания до народа, изразяващо се в пряко участие на гражданите в дейността на държавната власт и местното самоуправление. В този смисъл правата и свободите на политически дееспособните граждани губят своето значение, защото се превръщат в привилегия на едни и ограничение за други. Това по своята същност представлява посегателство срещу конституционно установените права на гражданите.

С промените в чл. 4, ал. 1 и 2 се нарушава и чл. 10 от КРБ, по силата на който референдумът се произвежда на основата на принципите на общо и равно право на глас, като същите принципи са установени и в чл. 2, т. 2 от ЗПУГДВМС. Равното право на глас означава, че всички гласоподаватели следва да упражняват своите права на равни основания, т.е. че всички лица без разлика на пол, раса, националност, социален произход, образование и т.н, които са граждани на съответната държава и имат статут на гласоподаватели, се ползват с равни възможности да гласуват. Чрез образователния ценз на практика се отстраняват от избирателния електорат социално слабите представители на обществото, което го превръща в прикрита форма на имуществен ценз. Ограничението на правото на участие в референдум прави фиктивна неговата всеобщност, а оттук е и нарушение на конституционния принцип за равноправие на гражданите.

В мотивите към законопроекта е посочено, че наличието на определена степен на образование на гражданите е гаранция за разбиране и оценяване на конституционните им права, както и познаване на държавното управление, принципите на демокрацията и важността на дейността на политическите партии в страната. Презумпцията на вносителите за наличието на гражданско образование на гласоподавателите с основно образование е изтъкната като основна причина за въвеждането на образователния ценз, формиращ правото им на участие в референдум. Тези аргументи, обаче, се опровергават от факта, че вносителите запазват състава на електората, необходим за инициране на референдум чрез подписка по чл. 10, ал. 1, т. 5 и ал. 2 от ЗПУГДВМС, в който се включват същите необразовани граждани. Това поставя под съмнение мотивите на вносителите за необходимостта от гражданско образование на участниците в референдума, при условие че предложението за произвеждането му се основава именно

на подписите и мнението на същите необразовани граждани, които не могат да оценят смисъла и значението на собствените си гласове по конкретно поставения въпрос на бъдещия референдум. Ето защо е нелогично интелектуалните възможности на едни и същи физически лица в едни случаи да бъдат годни - за формиране волята на народа за произвеждане на референдум, а в други негодни - за упражняване правото им на участие в него.

С въвеждането на цензово ограничение за правото на участие в референдумите се стеснява кръгът от гласоподаватели, с което се възпрепятства основната цел на референдума за адекватно отразяване на отношението на гражданите по конкретно поставения въпрос. Селектирането на гласоподавателите с гражданско образование е несъвместимо по своята същност с демокрацията и нейната класическа форма - референдума. Гражданите без придобито основно образование са също част на народа и следователно те съставляват съответната част от народния суверенитет. При липса на всеобщност референдумът губи своята социална значимост и предназначение, което е в основата на допитването до народа.

На следващо място, във връзка с предлаганите промени в чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУГДВМС, е необходимо задължителното гласуване да се проведе последователно във всички текстове на закона, и по-конкретно в раздел II „Национален референдум“ и раздел III „Местен референдум“ относно обявяването на резултатите от националния и местния референдум. От друга страна задължителното гласуване не е обезпечено със съответните административнонаказателни разпоредби, като санкционни последици за гражданите при евентуално неизпълнение на задължението.

В заключение на изложеното становище може да се обобщи, че е необходимо преосмисляне на предложените изменения, като се направят по-задълбочени изследвания и анализи на причините, които налагат промените, както и доколко ще се постигнат преследваните със законопроекта цели за преустановяване контролирането на вота и за по-голяма активност и заинтересованост на гражданите в процесите на пряко участие в дейността на публичната власт и местното самоуправление.

ПРОФ. Т.
Министър на образованието и науката

